Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ: 0$02

HANOI

	Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ, Cao-miên, Ai-lao, Quảng-châu-loan, Hồi-hiệp	Người Pháp đều sinh	Đức, Nhật, Hiệp-chủng	Mỹ, Ý, Bỉ, Tây-Ban-Nha, Bồ-đào-nha	Nước Nga, Ấn-độ, Phi-châu, Á-châu, Úc-châu
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$90
Các tàng sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.50
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur

61 65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : T. H. VENEUBEN
Directeur : NGUYỄN-VĂN VĨNH
Rédacteur en chef : PHAN-HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

1re page
Une seule insertion. . . . 0$80 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$60 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Có con em phải biết phòng-nhàn cho cẩn thận

Mấy năm nay trong xã-hội ta mới xuất hiện có nhiều những tiếng xưng-hô cực lạ; trong báo-chương ngày nào cũng xem thấy những tiếng nào công từ-bợt, nào công-từ giả-cách, nào công-từ giả hiệu, bảy nhiêu tiếng đều đủ thì cái danh hiệu đặc-biệt, ai nghe cũng phải công nhận, cũng phải lấy làm xấu-xa ô nhục, cho một hạng người hoàn-khóa, con nhà phú quí, chơi bời phóng-túng, truỵ lạc mà đến mất hết cả tư-cách làm người. Than ôi! Người mà đã đến mất hết cả cái tư-cách làm người, thì dù gọi là giống gì, cũng còn biết thế nào là qui-sí nữa, còn mong đời nào cho hồi cải được nữa: nhưng truỵ nguyên họa thủy, không phải một hạng người ấy sinh ra mà bẩm thụ ngay cái cẩn tính ác liệt như thế, mà phần nhiều tự cha anh có trách nhiệm giáo-dục, đối với con em không biết sớm phòng-nhàn cẩn thận, lại có khi vì vô ý lắm lỗ, đưa dắt vào đường ma lối quỉ, làm hư hại mất một đời kẻ thiếu-niên.

Sao vậy? Người ta đương lúc đầu còn xanh tuổi còn trẻ, trí thức chưa định, duyệt lịch chưa thâm, ai dắt xuôi thì xuôi, dắt ngược thì ngược, gia-chi-đi khí huyết đương cường, vật-dục nhiều bề cám dỗ, loạng choạng ở trong nhà ra mới bước chân vào đời là lần thứ nhất, thấy danh cũng thèm, thấy lợi cũng hám, thấy ăn cũng thích, thấy chơi cũng vui; nhất là ở vào cái thời-đại văn minh vật-chất đương bắt đầu thâu-nhập trong nước như nước ta ngày nay, ăn thì cơm Tây cơm Khách, mặc thì hàng Nhật hàng Tàu, đi thì song-mã ô-tô, ngồi thì quạt máy đèn điện, xuống tắp Thái-hà, lên phố hàng Giấy, vào ảnh-hị quán, ra diễn-kịch đài, phàm những cái của mới vật lạ, sắc đẹp tiếng hay, khác nào như một đám mùa rối ở trước lỗ tai con mắt người ta, làm cho ai nấy đều rối óc ngây hồn, mơ-màng ở giữa mấy mươi lần điện mê-mi mà không sao thoát thân ra ngoài nổi; tuy những cái ấy vẫn là cái cảnh hành lạc của những kẻ khai-thác kinh doanh, hoạt-động trong trường tranh cạnh, mà chính cũng là cái cạm mê tâm của những kẻ ù lì tụt lịt, chìm đắm trong cõi xa-hoa; đời đã sẵn đặt bao nhiêu cạm để hại người, mà trong đời lại nảy ra có lắm hạng người chỉ nhất-vị mới chải để rỡ người vào cạm: không kể những phường côn-biển, động vì được các tía các vàng, thì xoay rõ đủ thiên phương bách kế, bảy ra có gian bẹc tàn, dàn ngọt hát hay, kéo đi hết tỏa nầy tỏa khác mà bới tác tụng đoan, lôi đi khắp cửa nọ cửa kia mà hãm cầu danh-phận, làm sao cho người ta đến tan cửa nát nhà, khuynh gia bại sản mới thực hả dạ cam lòng; những phường đó đã có nhiều người chỉ mặt chỉ tên, mọi người ta còn có thể biết mà tránh được. Độc ác nhất là cái phường thực côn-biển mà chưa phải mang cái danh côn-biển, khéo đeo cái mặt nạ văn sĩ, khoác cái ba-lô-xuỷ công-ích để che đạy cái lòng lang dạ thú gạt của lừa người: thậm chí có những bậc sĩ-phu, những người kiến-thức, cũng còn mắc đòi về cái vỏ bề ngoài của việc nghĩa mà bù giúp thêm cái thế-lực, tô điểm thêm cái giá trị cho họ được thể làm càn; buông chi trẻ người non dạ, nhất sinh chưa từng trải việc trái người, còn biết ma ăn cỗ lúc nào, mà hòng tránh khỏi được thuốc độc bùa mê của họ bày ra để làm cho người hư của hại; cái thuốc độc bùa mê của họ lại còn thâm hiểm bằng gấp mấy cái thuốc độc bùa mê của những phường côn-biển trên kia; mỗi khi họ gặp được một cậu tô-mô ở trong kim-huyết chui ra, là họ đã vớ được một cái cốc tốt, thôi thì là bắt cóc bằng xe ô tô, giam cóc bằng sở cò đạo, nuôi cóc bằng cơm Tây cơm Tàu, mãn hoa nhàn nhàn, chén quỳnh-tương chuốc; lúc cậu cần mối đã chắc, họ lợi dụng ngay cậu để làm tranh cho cọp, đem cả cha mẹ giồng họ cùng cắn vào lưới cậu, họ lại khéo dùng một thứ mồi khác để rỡ bọn nầy, giữa trước mặt cha mẹ giồng họ cậu mà dâng cho cậu một cái địa vị rất tôn, một cái lương-bổng rất hậu ở trong một cái đảng-phái của họ bịa đặt ra. Lạ gì cái tâm-lý người già, ai chẳng muốn cho con khá con hay, con ra đời được mở mày mở mặt, chính cái mối ấy là cái mối rỡ cho người già mắc mồi thật sâu; bây giờ mới khuân nhà cho họ đợ, vác ruộng cho họ cắm, kỳ vân-tự cho họ vay tiền vạn tiền ngàn mà không kể gì đến cái họa sau nầy phải trả nợ đạy, đành hi sinh cả gia-tài sản-nghiệp để đẩy cái đỏ tâm-dục của một lũ cậu người; trong bụng đinh ninh những con hay, con khá, con mở mày mở mặt với đời, mà kỳ thực chỉ dưa con vào cái cạm hoang-toàng phóng-đãng, liêu-lổng rong-dài, rút cục lại tức là mua chuộc cho con lấy những cái danh hiệu đặc biệt, ai nghe cũng phải thóa-mạ, cũng phải lấy làm xấu xa ô-nhục như đã kể trên kia, mà một đời người chưa biết đâu bao giờ rửa sạch.

Như thế thì con em hư hỏng chẳng là tự cha anh cũng có một phần lỗi ở đó hay sao? Ông Mạnh-tử nói: « người ta nhờ có cha anh hiền, vì kẻ bất trung bất tài nhờ có cha anh khéo dạy để mà trở nên trung nên tài được ». Nếu làm cha anh mà để cho con em đến nỗi hư hỏng, thì chẳng những phụ cái trách-nhiệm gia-trưởng, mà đối với quốc gia, đối với xã-hội, cũng là không hết cái phận-sự làm người. Muốn cho con em khỏi hư hỏng, thì phải biết phòng-nhàn từ sớm, đừng để cho dâm thanh mỹ-sắc, kỳ-hoa dị-vật hun bén được cái óc non-nớt đương lúc non còn lặng nước còn trong. Một điều nên chú-ý là hạn-chế cho riết về đồng tiền, nuôi thành cái tập-quán tôi sùng kiệm giới xa, không dám đem cái của mồ-hôi nước mắt của ông cha mà huy-hoắc như bùn ao cái bể, một điều nữa nên chú ý là vụ thực mà chớ cầu lấy tiếng, con em mình mà thật giỏi thật hay, thì lọ là phải cầu đến ai, mà có đức có tài, thì nào cũng chiếm được địa vị ở trong xã-hội; con em mình mà không hay không giỏi, thì dẫu hãnh cầu phi phận có được đi nữa, cũng chẳng qua là lừa mang da cọp, gà đội lốt công; thử nhất là trong khoảng chơi bời giao tế, nên xem xét thật kỹ kẻ hay người dở, mà đừng cho bén-mảng đến lũ gian phi: phường côn biển phải chừa mặt ra đã đành, mà cái bọn cầu người như đã kể trên kia lại càng phải tránh cho xa lắm mới được. Ấy cái cách gây dựng con em đại lược phải như thế xin những người có trách-nhiệm làm hai sinh lưu ý cho.

T. H.

ÂU CHÂU BIẾN TÍN

HAVAS

Paris, ngày 30 Juin 1922

Tại Nguyên-lão nghị-viện

Nguyên-lão nghị-viện ưng chuẩn chánh-sách ngoại-giao của chánh-phủ.

Số cấm thuốc địa

Tin Bordeaux. — Hội-đồng khảo-cứu các số thuốc-địa đã khai-nghị. Hội đồng kín nên mua của các thuộc-địa những số gồ trước khi mua của ngoại-quốc.

Việc xứ Haute-Silésie

Tin Oppeln. — Người Đức và linh tuần-cảnh Ba-lan đánh nhau ở phía nam hạt Gléwitz.

Ba người Đức giết một người đội nước Anh đã phải kết án xử tử.

Tin Ratibor. — Các tướng Đức đánh nhau với các tướng Pháp và một toán linh của nước Ý. Có hai người bị thương.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 3 Juillet 1922

Một bữa tiệc . . .

Chiều hôm thứ bảy mới rồi hội-đồng Công-hòa về thương-giới và Nông-giới đã đặt tiệc tại Paris Trong bữa tiệc ấy, quan Poincaré có đọc một bài diễn-văn. Ngài có nói: Trong buổi chiến tranh, nước Pháp đã tỏ ra một nước có đồng-nghĩa, thì trong buổi hòa-bình nước Pháp cũng nết xử sao cho cho cuộc văn-minh và sự tiến bộ của nhân-loại. Về phần nội dung trong nước, thì nước Pháp muốn duy trì cái mối đồng tâm hiệp lực, để ngăn ngừa cho những kẻ phiến loạn, không làm hại được và để bảo thủ luật-pháp và chế độ trong nước.

Ngày 14 Juillet tại Paris

Nhân dịp cuộc diễn-binh ngày 14 Juillet, các quan-quốc sẽ giao Toàn-chế trưởng-cho các quan thống-chế Lyautey, Franchet d'Esperey, và Fayolle.

Việc nước Hoa-kỳ

Hiện 400.000 người thợ thuyền về sở Hỏa-xa đương đình công. Lại còn 600.000 người thợ mỏ cũng đình công mười ba tuần lễ nay rồi.

Việc nước Hy-lạp

Nghị viện ở Athènes lại bàn đến cái vấn-đề Tiểu-á-tế-á. Các chánh đảng đều họp ý muốn giải quyết cho xong. nhưng chính-phủ thì có ý muốn chờ đợi xem sự-tình ra làm sao. Dư-luận ở trong triều, của các hàng tướng sĩ, và của chánh-đảng Stratios thì bàn rằng nên xử trí một cách quả-quyết, và xin rút bỏ quân linh về cho đến đường cương-giới đã ấn-định trong tờ giao-ước Sèvres.

Việc nước Ba-lan

Ở đường cương giới của hai nước Đức và Ba-lan vào khoảng Beuthen và Gleiwitz có một bọn người Đức đánh linh tuần-cảnh Ba-lan. Ba bên cùng có người bị hại cả.

Việc nước Tây-ban-nha

M. Romanones có nói tại Thủ-đô nghị việc rằng chánh-phủ Tây-ban-nha bàn đến cái vấn-đề Tanger hơi sớm quá, vì rằng nước Pháp và nước Anh đã biết rõ cái vấn đề ấy rồi, chứ nhà nước Tây-ban-nha thì chưa biết rõ ra làm sao. M Maura thì nói rằng ông sẽ bỏ cửu lại cái việc thất bại ở Mélilla, và ông bàn rằng nên giảm bớt việc đánh đẹp đi, nay cần phải khéo dàng chánh sách, thì chắc là sẽ được kết quả tốt hơn.

M. Sanchez thì nói rằng nay không sao đem quân linh lên Aihucémas được, quân linh nay vẫn cho về đồn binh.

Hiện nay việc đặt một cuộc hội nghị tại Tanger, xem ý chánh-phủ cũng không lấy gì làm vội lắm. Khi nào chánh-phủ trong-ỷ xong đảng khỏi loạn ở Maroc, thì bấy giờ sẽ đặt quan vấn cai trị

M. Quinganès đe Léon Merry Del Val và các quan đại sứ nước Pháp nước Anh đã hội-nghị với nhà Tây-ban-nha về cái vấn-đề Tanger.

Hoàng-thượng tại Đại-pháp

(*Lược dịch lời diễn-báo chữ Tàu*)

Ngày 1er Juillet 1922

Hoàng-thượng đã ngự đến thành Blois, Ngài sẽ ngự thăm các cung điện ở quận Loire

Ngày 4 Juillet 1922.

Hoàng-thượng ngự thăm cung-điện Valençay, ở miền bờ sông Loire, trở về đã tới Paris chiều hôm thứ bảy.

Tiền trên đời

Cõi đời mà lại có tiền! mới nghe ai cũng phải lấy làm nạo ngác. Nhưng ta hãy xem tiền là gì, thì cõi đời ta cũng không coi là lạ mấy. Vậy thời tiền là gì? Tiền có phải là một vị linh thiêng bay phảng phất ở trên tầng mây, đứng vẫn vơ ở trên ngọn núi không? Không, tiền ấy ức là một hạng tiền mà duy chỉ có ở ta mà tưởng tượng ra, nó được mục-kiến mà thôi. Tiền chính nghĩa là một hàng người cùng ở một đương-gian với ta, cũng phải ăn để sống, cũng phải hô-hấp chung cái không-khí ở trong một cái không gian với ta, nhưng chỉ khác ta vì nỗi trong lòng sạch trần-tục, sống một cách sung sướng êm-đềm, vô lo vô lự. Người ta ai cũng có thể làm tiền được, miễn là biết cách ta tiền thôi. Mà cách ta tiền là gì? — ức là giữ mình cho không đau, không ốm, trong lương tâm không lúc nào phải hối hận ăn năn, bao giờ cũng thản nhiên như không. Muốn thế, tưởng cũng không khó lắm, là vì mình chỉ cần giữ hết bổn phận đối với thân mình và đối với tâm mình mà thôi.

Bổn phận đối với thân mình thì có những gì? — Giữ vệ-sinh cho cẩn thận cho trong mình lúc nào cũng khỏe mạnh giỏi giang, bệnh tật hình như sợ không dám tới gần vậy. Và chẳng, ngàn ngủ đã có câu: « Ăn được, ngủ được là tiên trên đời. »

Vậy ta giữ sao cho ngày ăn được ngon miệng, đêm ngủ được yên giấc, ấy ta đã có tiền là một vị tiền thuộc về xác thịt rồi vậy.

Tuy nhiên, ta hãy xét xem một người ăn được ngủ được có phải chỉ là một vị tiên thuộc về xác thịt mà thôi không?

Nay ta có sức khỏe, suốt năm ta không phải một ngày đau ốm nhọc nhằn, nhưng mà ta phạm một điều gì có tội với tinh thần, thì dù phú gia địa chủ, thì bần cùng cô độ, thời bỏi: trong khi ăn, ta ăn có được ngon không? trong khi ngủ, ta ngủ có được yên không? hay là cơm ta ăn, ta thấy có mùi tanh như máu của đồng bào ta? giấc ta ngủ, ta thấy có về chọn nhục hồn của ma quỉ ghẹo? Thế thì có phải rằng: ăn được ngủ được không cứ là một cái hạnh-phúc của loài người ta thuộc về phần xác thịt, mà lại thuộc cả về phần linh-hồn nữa.

Đành rằng cũng có hạng người ngu si đến độn đến nỗi ở ngoài sự ăn, sự ngủ không biết một việc chi khác, nhưng những hạng người ấy chỉ đáng ví với loài vật được thôi, ta không thể coi là loài người được, vậy không phải là người vì ăn được, ngủ được mà đáng làm tiền trên đời của ta đã nói ở trong bài này đâu.

Xem những lẽ ta đã kể trên kia và ở dưới nầy, thì ta quyết rằng: ăn được ngủ được là tiền trên đời; mà có gian sang như Thạch-Sùng, Vương-Khải ngày xưa chăng nữa, ta kém ăn, kém ngủ cũng là liền với ốm đau. Phú mà chi, qui mà chi! trong lương-tâm ta không lúc nào được thỏa thuê bình hòa, trong thân thể ta không lúc nào được mạnh mẽ giỏi giang, thời sướng thế nào được! Ta cũng tinh không thấy mùi vị chi cả.

Cái sức khỏe của phần xác, cái việc thỏa của phần hồn là hai cái rất quan-hệ với nhau, vì hai cái đó, có liên-lạc với nhau thời mới đủ cho người ta hoàn-toàn hạnh-phúc được.

Thế nhưng mà ngàn-ngũ tây có câu: « Cái linh-hồn lành ở trong cái thân-thể tốt » thì biết rằng muốn cho có được một cái linh-hồn lành tốt phải sửa-soạn một cái linh thể tốt, cũng tự như muốn giồng cây cối cho được kết-quả như ý sở nguyện tất phải sửa sang cho đất ruộng được tốt màu.

Phần xác-thịt tuy là phần vật-chất, song cũng là phần tối-yếu ở trong sự làm cho hạnh phúc người ta được hoàn-toàn, vì nếu thân thể ta có không ốm đau nhọc-nhằn, thì ta mới đủ lực gây lấy một cái linh-hồn lành lặn trong trẻo được.

Sự giữ cho thân thể lúc nào cũng được tráng-kiện ấy là sự giữ vệ-sinh mà sự vệ sinh lại cần nhất ở sự tập-thể-thao. Vậy ta muốn tu cho thành tiên, nghĩa là làm một vị tiên đồng, một vị tiên trên đời được, thì trước hết, ta phải tập thể-thao cho rõ điều-độ đúng mực. Phải, sự thể-thao có một cái thần-diệu khiến cho ta ăn được, ngủ được một cách rất êm-ái thỏa-thuê. Ta nên động trong mình như thế, gân cốt ta phải tiên nhiều sức, phế-phổi ta nhờ được những cái thán-khí ra mà bỏ hấp thay vào bằng cái không-khí tốt lành trong sạch, ta tất thấy đói lòng ta ăn tất ngon miệng, mà đến khi đêm tối, vì ta đã lao-động, ta tất thêm nghỉ-ngơi, hễ đặt mình xuống là ta đã có thể nhắm mắt ngủ một giấc ngon lành được rồi. Và chẳng, ta đặt mình xuống là ngủ được ngay, thì ta không còn có thời-giờ đâu mà nghĩ-ngợi những sự có hại cho luân-thường đạo-lý nữa: ta tập-tành cho thân-thể vận-động vừa sức cần dùng, ta chẳng không còn tâm để đến những cái dục-vọng xấu xa khác. Thế là trong một sự thể-thao, ta có thể có ăn được cả cái ăn ngon, cái ngủ yên, ấy ta đã tu-tiên nên đắc-đạo vậy.

Xét kỹ ra nữa, sự tập thể-thao quả là một sự tối-yếu cho giống người ta ở trong buổi cạnh tranh nay. Chẳng có thế, quan Giám-quốc Millerand sao lại nói rằng: « Cổ-động cho mỗ-mang sự tập thể-thao là nghĩa vụ của toàn dân: La propagande pour le développement des sports est un devoir national». Lời nói là lời nói của quan Giám-quốc, mà lại là quan Giám-quốc một nước to lớn như nước Đại-pháp-lia, là một nước, tưởng không phải nói chắc ai cũng biết rằng: về đường thể dục, vị tất ở trên địa cầu đã có một nước nào vượt qua bọn được; thế mà ngài còn dùng đến câu ấy để khuyên nhủ quốc-dân, những hễ như dân ta đây, thân-thể bé nhỏ, sức vóc lại đơn hèn, ta há không mau mau tỉnh-ngộ, lấy câu nói của ngài đó làm phương-châm cho sự mở mang công-ích sao?

Nước ta cần sự thể thao thực có thể ví với cái cây gần ta cần tưới giọt nước trời mưa được. Cổ-động cho cuộc thể thao mở mang là nghĩa vụ của toàn-dân, vậy thì tập cho thân-thể mạnh mẽ cũng là nghĩa-vụ của cả-nhân; ta đừng giàu, nghèo, hèn sang, bất cứ nghề-nghiệp gì, cũng nên để tâm đến cái nghĩa-vụ đối với quốc-dân và đối với thân-thể mình vậy.

Nói rát lại, ở trong cái buổi giao-thời của nước Việt Nam ta bây giờ, ta có thể phấn-chí mà nói to lên rằng: « Người nào có chỗ đã đất rộng-rãi, đã đỏ cần dùng, đã nước tắm rửa, đã nơi tiện-lợi cho mọi người đến đó tập-tành vận-động thì là người làm việc đại ích cho quốc dân, cho chủng-tộc; mà kẻ nào chuyên tập thể thao như thế, kẻ ấy là người làm được đầm lại vẫn đến nỗi mình là kẻ làm gương có ích cho thân thể và làm gương tốt cho người quanh mình cùng kẻ hậu lai sau. tức là cổ động một cách gián tiếp cho sự tập thể thao được mở rộng tiếu tới ở trong dân nước vậy.

Nam Hương.

TIN TRUNG-HOA

Ngày 23 Juin

Tỉnh hình tỉnh-thành Quảng-đông

Thành Quảng-đông đã yên lặng. Dân tị-nạn đã trở về dần dần, các cửa hàng cũng sắp mở như cũ. Có tin rằng nhân-dân tỉnh thành Quảng-đông sắp đón Trần-quýnh-Minh về giữ chức tỉnh-trưởng tạm thời.

Ngũ-đình-Phương tự thôi

Ngũ-đình-Phương mất đêm hôm rạng hôm 1 giờ. Năm nay ông tuổi thọ 80 tuổi. Ông vì bệnh sốt rét và đau gan mà phải từ trần. Đám tang ông theo lễ giáo Thiên chúa. Đám sẽ cất về Hà-nam. Trước khi từ trần, ông có đặt giấy cho mọi nơi, ta-thán về cái tình cảnh thành Quảng-đông. Ông khuyên người Trung-hoa nên trọng hiến-pháp, và trong những việc tranh đành nhau cũng chớ nên quên cái lợi chung trong nước.

Tin Saigon

Ngày 1er Juillet

Việc M. Boudinau

Có tin rằng tòa Pha-án đã phá cái án định cho M. Boudinau được hưởng bảo hiểm án-xá.

Lại có tin rằng quan Thuộc-địa bộ thượng thư có nghị-định cách chức M. Boudinau.

Việc M. Lano

Phòng dự-thẩm tòa Đại-hình đã hội nghị sáng hôm nay. Tòa quyết-nghị giao M. Lano, nguyên Tham-biện chủ tỉnh Châu-đốc cho tòa án Đại-hình xử. Việc ấy ngày 17 Juillet này sẽ xử.

Thuốc phiện lậu

Một người khám-lớn làm ở tàu *André Lebon* đã bị bắt về việc buôn thuốc phiện lậu. Ngài đưa người ấy có mua ở Colombo ba hòm thuốc phiện, mỗi hòm là 3 kilos 600 grammes.

Bộ Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67–74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường
Từ rofilms của Cornell Uni

Dư luận Nam-kỳ

Cái điều khán bệnh của thầy thuốc Tây đối với thầy thuốc Annam thật khác nhau xa hẳn

Một người có bệnh đến cầu cứu nơi thầy thuốc Tây, thì cách khán bệnh xem ra rất kỹ-càng lắm. Trước khi đặt tay vào bệnh, thì cật vấn những lời như sau này, tưởng thật là cái nêu-lịch cho việc đầu thang chữa bệnh. Hỏi : tên ? tuổi, nghề nghiệp ? chỗ ở, đau bệnh gì ? đau bao lâu ? ban sơ khởi đau làm sao ? mới có bệnh này lần thứ mấy hay là đã có nhiều lần rồi ? Ông bà cha mẹ thuở trước có đau bệnh này không ? Người bệnh trả lời xong-xuôi rồi thời xem qua sắc diện, tay, chơn, đáng tiên-vật-thực, đáng thông hơi thở (nghe phổi v. v.) Đoạn rồi mới đoán chừng bệnh biến tọa cho thuốc.

Còn thầy thuốc Annam ta, khi khán bệnh chẳng bề cật vấn bệnh như thế, chẳng bề xem bình sắc bệnh làm sao, chỉ lấy ba ngón tay để bấm nơi mạch-máu cườm tay một hồi, rồi có khi nói : nào là cảm mạo, nào là huyết hư, nào là thận suy, nào là tỳ yếu. v.. v.. có khi lại nghiễm-nhiên không nói một tiếng, coi mạch rồi cứ việc đầu thang dạy bảo sao chủ nhà tin vậy Uống vào bệnh được giảm, thầy nói tiếng danh-y, nhược bằng bệnh chẳng may, thì thầy lại đổ cho là số mạng, tại thời tiết, hoặc là tại bệnh không cữ kiêng Tất-thực nên phải vậy.. !

Thiệt nghĩ : cách khán bệnh của thầy thuốc Annam ta như vậy, nào có đủ tin được ? ? ? Bàn gần tay bấm nơi cườm tay rồi lên án bậy, nhiệt-nội thương ngoại cảm này nay nọ nọ, rồi gia-giảm lục vị, xuất nhập tứ quân, được thì sống, không được thì thác, cho nào có rõ cái trách-nhiệm của mình là quan-hệ với tánh mạng của kẻ bệnh là làm sao đâu ?

Thầy thuốc Tây người ta rất cẩn-thận trong việc chẩn bệnh lắm, không bao giờ dám khinh mạng của kẻ bệnh ; lắm được cuộc ông thầy thuốc thì có bằng cấp tài-năng về khoa thuốc, có kiến-thức, có kiêu-lãm, có đức-hạnh, thì mới là đủ tư-cách để trọng đời cứu, chữa mạng người trong con đau đớn đó.

Tôi chẳng phải nói thuốc Bắc ta là dở, nước-nhà-cho có thuốc hay, hồi tại mấy dung-y mà ra, mấy ông này học vấn không có, tiêm mấy thoa thuốc vô gia-truyền, bịnh nào cũng dùng được, thậm-chí có ông rảo đi cùng làng, cung sơn, bán thuốc nếp thuốc nọ mà lấy tiền, người mua uống vào rồi may phú mệc ý trời, thầy đã đi mất đất..

Than ôi ! Cái hại của bọn dung-y này nhà nước cũng nhiều phen lập thể mà ngăn-ngừa cho bá tánh ; song đến nay cũng còn chưa tuyệt được ! chớ chi người Annam ta muốn ra làm ông Thầy-thuốc (*Bốc thuốc bắc* cho được tiếng danh-y thì phải học cho thấu đáo cái nghề y của mình các chứng bịnh các phương thuốc, cách bào-chế, cách gia giảm, vị nào kị vị nào, vị nào hiệp vị nào, biết cho rành thang danh tánh được, cần nhứt hơn là phải biết cách xem bệnh đáng chứng cho nhâm. Sách thuốc có dạy : *Vọng, văn, vấn, thiết*, cũng như cách khán bệnh của thầy Tây vậy, nhưng mà thầy thuốc Annam mình không cứ theo sách mà làm, để đi dùng có 3 ngón tay bấm vào cổ tay người bệnh mà gọi là đủ, và trong bụng kể bị nạn hồn tai ấy. Việc làm phúc này mà tổ chức nên, chẳng những người nước ta ai cũng vì nghĩa-vụ mà hoan-nghênh, chắc rằng cả đến các Quý-quán cũng nhờng người ngoại-quốc ở đây cũng đều vẫn lòng cứu giúp.

Khi đang viết mấy dòng này thì bản-quán có tiếp được tin M. Châtaigneau hứa lời hễ có lập hội cứu-giúp, thì ông sẽ cúng 50 p Quý hóa thay ! Bản-quán rất lấy làm vui lòng mà đăng tin ấy để xi nỗi các nhà từ-thiện nước ta là ai, có nên khoan tay ngồi nhìn hay không ?

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Ăn cắp gà. — Có một người đàn-bà nhà quê đem một lồng gà có 4 con ra Hanoi bán. Đi đến cửa ô, để lồng gà ở bên cạnh lấy vé thì tên Trần văn-Khoa tức Nhuận lén đến nhắc lấy rồi ù té chạy. người đàn bà ấy kêu lên thì có người đuổi theo nắm được cả nhân tang. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt tên Nhuận 1 năm tù và nết hạn tù bắt phải đi biệt xứ chung-thân vì tên ấy đã nhiều lần can án. Tòa Thượng thẩm y án.

Cướp giật. — Một hôm về buổi chiều tối mấy người cu-ly lính tiền không ngờ đem ra chỗ vệ đường ở nẫu tiu thấy chia nhau. Đương chia nhau thì có ba bốn đứa cầm dao đến chém một người cu-ly và cướp cả tiền. Còn những người khác thì sợ chạy lạc lông. Vì chỗ ấy sáng đèn nên người bị chém nhận được mặt tên Ng-ngọc Tinh là đứa ba-thủ và lại có người mặt thám nghe thấy tiếng kêu chạy lại nắm được tên ấy ngay lúc bấy giờ. Tòa án Trùng-trị phạt tên Tinh 1 năm tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cướp. — Một đêm có một bọn côn-đồ vào nhà một người vợ Khách ở Phố-lại nắm lấy sự chủ nhét đề vào mồm và cầm dao đọa bắt kêu thì đâm chết. Bọn ấy lấy hết các đồ nữ-trang và cái giấy đồng hồ bằng vàng rồi tẩu tán. Sau sở Mật-thám đó là bắt được tên Ng-v Xa, Ng-v-Sáo, Võ-ba-Liên và Trần quang-Tuy vẫn lẩn lút trong nội thành. Còn tên Lưu-văn-Vọ thì đã bị xử tử hình rồi. Tòa án Trùng-trị xử tên Vọ tội chết, tên Liên và tên Sáo mỗi tên 3 năm tù và 5 năm biệt xứ. Tòa Thượng-thẩm đã tha tù ấy vì tội không đủ chứng cớ làm lội.

Ngạch các quan Cai-trị. — M. M Cillon, Charles Joseph, chức phó cai trị hạng ba, trước tòng sự tại Bắc-kỳ, vẫn nghỉ bên Pháp mới sang, nay tùy quyền quan Khâm-sứ Ai lao bổ dụng.

Ngạch các tòa Sứ Trung-kỳ. — Những viên tham-tá bắng năm có tên sau này được thăng tham tá hạng tư về ngạch các tòa Sứ Trung-kỳ từ ngày 1er Juillet 1922 :

MM Tông-Ngoang ; Ng. trọng-Hiếng

Sở Chánh tài-chánh. — M. Ngô-gia-Lễ tham tá hạng năm tòng sự tại sở Chánh Tài-chánh được thăng tham tá hạng tư kể từ ngày 1er Juillet 1922

Ngạch Thương-chính. — M. Trần-mạnh-Thuần thư ký tập sự mới được thăng chức thư ký chính ngạch hạng sáu.

M Trần-mạnh-Thuần là lệnh-lang ông Trần mạnh-Kiêm, hàn lâm viện kiểm thảo, cũng tòng sự tại sở Thương-chính.

BÁN NHÀ

Bán một cái nhà ở Đồ-sơn, có đủ cả các đồ dùng như là giường ghế, tủ, cốc, bát đĩa, ván ván.

Hỏi tại bản-quán.

3285

Ngày kỷ-niệm lập quốc của nước Hoa-kỳ. — Ngày hôm nay 4 Juillet là ngày kỷ-niệm lập quốc của nước Hoa-kỳ. Người Hoa-kỳ trú ngụ ở các thành phố lớn Đông-pháp ta có làm lễ kỷ-niệm.

Một bà hào-phú Bồ-đào nha. — Vừa rồi bà ba-tước Carolade Ortez Basvalido là người Bồ-đào-nha trong khi qua Saigon, bỏ quên trên xe mất một cuộn trái đơn là một triệu quan. Bỉ mà cách mấy hôm sau bà lại tức khắc đưa nộp quan Tổng-Sốc Nam-kỳ một số tiền nữa là năm nghìn quan để giấp đỡ cho các kẻ nghèo nàn trong thành phố. Thế mới biết bà thật là một tay hào-phú lớ có vậy.

Chủ nhật vừa rồi bà-nước phu-nhân đã đi du-lịch lới Hanoi Hiện nay trọ tại Hôtel Métropole. Khi ở Saigon ra Hanoi phu-nhân tự cầm lấy máy ô-tô đi thẳng đường bộ mà ra. Nghe đâu sau khi đã đu lịch thành phố ta và các nơi xong quanh trong mấy ngày thì phu-nhân sẽ lại đi ô-tô thẳng đường bộ mà vào Nam

MỘT DỊP HIẾM CÓ !

Xe ô-tô hiệu « Ford » chạy còn rất tốt, 2 cái lốp (pneus) 2 cái ruột (chambres à air) 2 cái kích bánh (crics) 1 cái máy bơi sự chạy nhanh chóng là bao nhiêu hi ... một và các đồ phụ nhiều lắm

Giá định : 980 $ 00.

Hỏi tại M. Boullon. Nhà máy giặt (Blanchisserie Pierre à Thuy-khuê.

Gấp nói số 97.

3274

Một cách chữa đám cải phạn. — ... ở tỉnh tới hỏi tên 1er Juillet ở chùa của nhà số 36 phố hàng Bát-cô, có đám cải nhau, chủ nhà lấy là M Xương, tức mình vì bọ cải cọ nhau om-xòm ngay trước cửa hàng mình, bèn vó ngay một chai dầy thuốc là chai nước lẻ đem vung rảy ra để cho đám cải nhau tan đi. Ngờ đâu chai lấy lại là chai nước cường-thủy, chứ không phải nước lã, nên chỉ khi vừa rảy ra thì có năm sáu đứa trẻ bị bỏng khắp mình và một người nữa coi đã đứng tuổi bị bỏng nặng ở mắt, người ta đã lập tức đưa người ấy vào nhà thương, song nghe chừng con mắt tay phải không coi bị bỏng mất.

Đánh nhau vỡ đầu. — Thứ ba mới rồi, hồi ba giờ chiều, có hai người thợ sơn ở phố Sinh từ cãi cọ nhau thế nào không biết thành ra đánh nhau. Một người bị thương một vết ở đầu, đã phải mang vào nhà thương buộc thuốc.

VIỆC BẮC-KỲ

PHÚ-THỌ (La-phù)

Sao mà quá thế. — Bộ này gặt hái xong, vụ sưu thuế gửi kỳ con bạc làng chơi rước rảng mọi chỗ, nào là lô tôm, tài-bàn, it xi chẩn bất, hát thuốc phiện ầ-đầu, tứm năm tứm ba om xòm rầm rĩ, khúc khích cười như phá đình, chẻ tre thua đau cắn quần khác nào lên thác xuống ghềnh, lại còn bát sướng om thôm rầm rĩ, lẫn với tiếng chó cắn, như thế suốt sáng ai chịu được. Vẫn biết các người có tiền, các người chơi, các người hái, nhưng nên ngắt cho bạn ngày trời nắng như thiêu, người la suốt ngày làm ăn, chỉ nhờ mấy giờ đêm ngủ dưỡng thần xác. Thế sao mà vô công rỗi nghề thế, và lại thuế mà tới nơi, các người không nên quá thế.

Quan-bối.

HÀ-GIANG

Một cái lo đêm cho dân phố. Ở chốn thâm sơn cùng-cốc này, thật đã được nhờ ơn nhà nước coi sóc cho dân sự an cư lạc nghiệp, hòa cốc phong đăng cả năm chỉ tối chỉ có công buôn bán làm ăn tiền của chẳng to những phường trộm cướp bộc lội. Thế mà ai bảo rằng nay lại còn có cái lo ban đêm thì chẳng hóa ra lại tại lắm ru ?

Người viết bài này đã từng ở lâu trên này mà thật chưa có thấy bao giờ lắm trộm như độ nay. Trước kia đã nhiều người ca tụng rằng trên này không hề nghe thấy tiếng trộm mấy khi, có nhà bỏ ngỏ cửa cả đêm ấy, nhất là về mùa hè, ma cũng không hề suy suyển tị gì. Thế mà hơn tháng nay, vì sở linh tuần cảnh hãn lt, nên những quân gian phi mà phần nhiều mới này ra chắc rằng ở những đâu về nghề nghiệp, song đại, cách sinh nhai rất chúng xưa nay chỉ nhờ về sông bạc cũng có đứa ngày thì giả hình buôn bán hoa quả vặt vẫn hay là gồng thuê gánh mướn qua thì, tối lại tụ họp nhau thừa cơ như độ nầy ma đi lẫn lưng nhà khoét vách, cạy cửa.

Biết bao nhiêu nhà đã bị những quân mật kiếp lấy khoét vách, cạy cửa, đào tường vào phòng liền của đồ đạc của lương dân, khiến cho lương dân trong thành-phố phải mất ăn mất ngủ, các canh nhau ra mà tìm giữ nhà.

Và chỗ cuối phố Feraud, đăng sau dinh quan châu là chỗ có công nước chảy và nhiều ngõ hẻm, cây cối thường um tum, tối đến lại không có đèn. Nếu những quân gian phi chắc rằng nhờ đó mà lấy dường ẩn nấp. Vậy nước sa rằng mấy lời nay đến tai quan trên để ngài lo phương trọc nã những quân gian đồ ấy, để tuần phòng nghiêm nhặt và cho một cây đèn ở gần phố để lương dân được yên ổn thì thật là ơn lắm bằng sơn hải.

L. Th.

NAM-ĐỊNH

Vẫn chuyện xử nhọ. — Bản-quán có tiếp được một bài lại-cảo của các thầy ký nhà máy T cũng nói về chuyện xử nhọ ở xóm hồng-lâu mà đã đăng trong bản-báo trong hai kỳ trước.

Bản-quán không thể đăng bài ấy được vì không có tên ai ký cả.

Tiện đây, xin nói lại một lần sau cùng rằng vì một chuyện nhỏ mọn ấy mà bản-quán đã rộng đăng đến hai lần, tưởng cũng đã đủ rồi, ai xử nhọ, tự khắc một ngày một rõ, không cần phải nói đi nói lại mãi cho câu chuyện nhọ lại thêm nhọ mãi ra.

PHÚ-LÝ

Thuyện-chuyện — M. Phan-trác-Lượng là quản Thanh-doanh ở Phủ lý có nghị định ngày 1er Juillet 1922 đổi đi Thái-bình. Được tin ấy, các hàng lính tráng cùng anh em quen biết, ai cũng có lòng mến tiếc.

M Lượng làm việc quan ở Phủ-lý hơn 16 năm trời rất là cần-mẫn và đối với mọi người, thì thật là hiền lành từ tế.

Hàng trước đây, ông mọi thăng lên phó-quản, nay lại phải đổi ngay đi Thái-bình, nên chi những người đồng sự với ông ai là người chẳng ngạc-nhiên. Vậy có lời chúc ông làm việc quan thanh thản.

Nguyễn-v-Kính lại cảo

Trúng tuyển kỳ thi Tham-tá pb-thông. — Kỳ thi Tham tá phổ-thông mới rồi ông Nguyễn-tiến-Độ Thư-ký ngạch Tổng-sư Bắc-kỳ. Thông phán tòa Đại-lý Ha-nam được trúng tuyển. Vậy bản-quán có lời mừng ông.

Nắng. — Mới độ nào gặt hái phơi phóng, cần nắng chẳng được, trời lại cứ mưa, đến độ này cần phải có nước để cày cấy vụ mùa cần mưa chẳng được, trời lại nắng. Lúc mưa thì mưa thối-đất, lúc nắng thì nắng bỏ-trời, có lẽ vụ mùa năm nay lại đại-hạn mất, mà có lẽ là phong-sư vũ-hòa đem mấy sang Tây-lụng đi mưa cho dân nước ở ta, để ta sẽ phải giữ gìn kho nhọc mà vỡ vẫn hoàn vỡ cũng nên Qì ? Thế mới gọi là trời !

Ngã thang. — Mới đây có một đứa con gái ở phố Khach, bắc than lên trông đong đanh, bị chỗ đất trơn trang trượt ma người vỡ xuống đất, thật xuýt chết, ngã xuống mà quận quại ở dưới đất, đến hơn một giờ đồng-hồ mới bo dậy được, thế mới gọi : có tội để con hay trèo

Chưi cha. — Tối hôm 2 Juillet, một người dân ông không biết vì cớ gì, đến chửi ở trước một cái nhà kia ở phố Khách, linh cảnh-sát đã bắt đưa anh ta vào nghỉ trong bóp rồi.

VIỆC HANOI

Tin tàu. — Tàu *Iranoi* mang thư sang Hongkong đi đường Haiphong và Quảng-châu-loan sẽ ở Haiphong khởi hành ngày 7 Juillet, hồi 8 giờ thứ-tư ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày 6 Juillet, chuyến xe lửa 20 giờ 07.

Cái nạn hỏa-tai lớn ở xóm Chợ-Cái. — Cái nạn hỏa-tai lớn ở xóm Chợ-Cái ngày hôm qua đã thiêu hủy mất 164 nóc nhà mà bản quán đã đăng rõ ở kỳ báo hôm qua thì thiệt tưởng độc giả chu quán-tử lại xem cũng phải động lòng thương xót kẻ hàng bao nhiêu người chỉ trong dây phút vì cái nạn rủi-ro xảy đến mà thành ra cơm không có ăn, nhà không có ở. Dẫn quan Đốc-lý Hanoi đã tức khắc trình với quan Thống-sứ xin cho những kẻ bị nạn vào ở tạm trong các phòng ải nơi Hội-chợ Hanoi, nhưng cái cảnh sầnh nhà ra thất nghiệp ấy, trông vẫn lắm nỗi thảm thương. Cầm lòng cho thấu. Hỡi-lộc rỡ nào đáng tay mà trên ghco người ta một cách độc-địa như thế. Ngày lục ngọn lửa chưa tắt hết, bản-quán đã không quản công-sức mà tức-khắc phái người đem hòm ảnh xuống chụp lấy mấy bức ảnh đem đăng lên báo, là có ý đem cái hiện-tượng thê-thảm ấy bày tỏ ở trước mắt các nhà có lòng từ-thiện ở nước ta. Nào các nhà hằng-tâm hằng-sản vẫn sẵn lòng làm việc làm phúc xưa nay thiết tưởng cũng nên lập một hội, hoặc xin phép một số, hoặc bày trò diễn kịch để lấy tiền cứu giúp những kẻ bị nạn hỏa tai ấy. Việc làm phúc này mà tổ chức nên, chẳng những người nước ta ai cũng vì nghĩa-vụ mà hoan-nghênh, chắc rằng cả đến các Quý-quán cũng nhờng người ngoại-quốc ở đây cũng đều vẫn lòng cứu giúp.

Khi đang viết mấy dòng này thì bản-quán có tiếp được tin M. Châtaigneau hứa lời hễ có lập hội cứu-giúp, thì ông sẽ cúng 50 p Quý hóa thay ! Bản-quán rất lấy làm vui lòng mà đăng tin ấy để xi nỗi các nhà từ-thiện nước ta là ai, có nên khoan tay ngồi nhìn hay không ?

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Ăn cắp gà. — Có một người đàn-bà nhà quê đem một lồng gà có 4 con ra Hanoi bán. Đi đến cửa ô, để lồng gà ở bên cạnh lấy vé thì tên Trần văn-Khoa tức Nhuận lén đến nhắc lấy rồi ù té chạy. người đàn bà ấy kêu lên thì có người đuổi theo nắm được cả nhân tang. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt tên Nhuận 1 năm tù và nết hạn tù bắt phải đi biệt xứ chung-thân vì tên ấy đã nhiều lần can án. Tòa Thượng thẩm y án.

Cướp giật. — Một hôm về buổi chiều tối mấy người cu-ly lính tiền không ngờ đem ra chỗ vệ đường ở nẫu tiu thấy chia nhau. Đương chia nhau thì có ba bốn đứa cầm dao đến chém một người cu-ly và cướp cả tiền. Còn những người khác thì sợ chạy lạc lông. Vì chỗ ấy sáng đèn nên người bị chém nhận được mặt tên Ng-ngọc Tinh là đứa ba-thủ và lại có người mặt thám nghe thấy tiếng kêu chạy lại nắm được tên ấy ngay lúc bấy giờ. Tòa án Trùng-trị phạt tên Tinh 1 năm tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cướp. — Một đêm có một bọn côn-đồ vào nhà một người vợ Khách ở Phố-lại nắm lấy sự chủ nhét đề vào mồm và cầm dao đọa bắt kêu thì đâm chết. Bọn ấy lấy hết các đồ nữ-trang và cái giấy đồng hồ bằng vàng rồi tẩu tán. Sau sở Mật-thám đó là bắt được tên Ng-v Xa, Ng-v-Sáo, Võ-ba-Liên và Trần quang-Tuy vẫn lẩn lút trong nội thành. Còn tên Lưu-văn-Vọ thì đã bị xử tử hình rồi. Tòa án Trùng-trị xử tên Vọ tội chết, tên Liên và tên Sáo mỗi tên 3 năm tù và 5 năm biệt xứ. Tòa Thượng-thẩm đã tha tù ấy vì tội không đủ chứng cớ làm lội.

Ngạch các quan Cai-trị. — M. M Cillon, Charles Joseph, chức phó cai trị hạng ba, trước tòng sự tại Bắc-kỳ, vẫn nghỉ bên Pháp mới sang, nay tùy quyền quan Khâm-sứ Ai lao bổ dụng.

Ngạch các tòa Sứ Trung-kỳ. — Những viên tham-tá bắng năm có tên sau này được thăng tham tá hạng tư về ngạch các tòa Sứ Trung-kỳ từ ngày 1er Juillet 1922 :

MM Tông-Ngoang ; Ng. trọng-Hiếng

Sở Chánh tài-chánh. — M. Ngô-gia-Lễ tham tá hạng năm tòng sự tại sở Chánh Tài-chánh được thăng tham tá hạng tư kể từ ngày 1er Juillet 1922

Ngạch Thương-chính. — M. Trần-mạnh-Thuần thư ký tập sự mới được thăng chức thư ký chính ngạch hạng sáu.

M Trần-mạnh-Thuần là lệnh-lang ông Trần mạnh-Kiêm, hàn lâm viện kiểm thảo, cũng tòng sự tại sở Thương-chính.

BÁN NHÀ

Bán một cái nhà ở Đồ-sơn, có đủ cả các đồ dùng như là giường ghế, tủ, cốc, bát đĩa, ván ván.

Hỏi tại bản-quán.

3285

Ngày kỷ-niệm lập quốc của nước Hoa-kỳ. — Ngày hôm nay 4 Juillet là ngày kỷ-niệm lập quốc của nước Hoa-kỳ. Người Hoa-kỳ trú ngụ ở các thành phố lớn Đông-pháp ta có làm lễ kỷ-niệm.

Một bà hào-phú Bồ-đào nha. — Vừa rồi bà ba-tước Carolade Ortez Basvalido là người Bồ-đào-nha trong khi qua Saigon, bỏ quên trên xe mất một cuộn trái đơn là một triệu quan. Bỉ mà cách mấy hôm sau bà lại tức khắc đưa nộp quan Tổng-Sốc Nam-kỳ một số tiền nữa là năm nghìn quan để giấp đỡ cho các kẻ nghèo nàn trong thành phố. Thế mới biết bà thật là một tay hào-phú lớ có vậy.

Chủ nhật vừa rồi bà-nước phu-nhân đã đi du-lịch lới Hanoi Hiện nay trọ tại Hôtel Métropole. Khi ở Saigon ra Hanoi phu-nhân tự cầm lấy máy ô-tô đi thẳng đường bộ mà ra. Nghe đâu sau khi đã đu lịch thành phố ta và các nơi xong quanh trong mấy ngày thì phu-nhân sẽ lại đi ô-tô thẳng đường bộ mà vào Nam

MỘT DỊP HIẾM CÓ !

Xe ô-tô hiệu « Ford » chạy còn rất tốt, 2 cái lốp (pneus) 2 cái ruột (chambres à air) 2 cái kích bánh (crics) 1 cái máy bơi sự chạy nhanh chóng là bao nhiêu hi ... một và các đồ phụ nhiều lắm

Giá định : 980 $ 00.

Hỏi tại M. Boullon. Nhà máy giặt (Blanchisserie Pierre à Thuy-khuê.

Gấp nói số 97.

3274

Một cách chữa đám cải phạn. — ... ở tỉnh tới hỏi tên 1er Juillet ở chùa của nhà số 36 phố hàng Bát-cô, có đám cải nhau, chủ nhà lấy là M Xương, tức mình vì bọ cải cọ nhau om-xòm ngay trước cửa hàng mình, bèn vó ngay một chai dầy thuốc là chai nước lẻ đem vung rảy ra để cho đám cải nhau tan đi. Ngờ đâu chai lấy lại là chai nước cường-thủy, chứ không phải nước lã, nên chỉ khi vừa rảy ra thì có năm sáu đứa trẻ bị bỏng khắp mình và một người nữa coi đã đứng tuổi bị bỏng nặng ở mắt, người ta đã lập tức đưa người ấy vào nhà thương, song nghe chừng con mắt tay phải không coi bị bỏng mất.

Đánh nhau vỡ đầu. — Thứ ba mới rồi, hồi ba giờ chiều, có hai người thợ sơn ở phố Sinh từ cãi cọ nhau thế nào không biết thành ra đánh nhau. Một người bị thương một vết ở đầu, đã phải mang vào nhà thương buộc thuốc.

VIỆC KINH-ĐÔ

Quan lại tháng thưởng. — Ngày 2e Juin 1922 có nghị định về việc thăng thưởng các quan lại tòng sự thông-thuộc chánh-phủ Bảo-hộ Trung-kỳ, kể từ ngày 1er Juillet 1922, như sau này :

Ngạch tòa Sứ

Lên chức thăng phẩm thượng hàng, hạng nhứt : MM Trương-ngọc-Đồng, Võ-đình-Minh.

(*Xem trang thứ ba, cột thứ ba*).

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy cuốn báo, chứa lại thì nào thì biên rõ rằng vẫn đây, và gửi theo hai báo (2 $ 20) bằng tem chứng-thư đã chữ tiền giấy quấn khác.

Kẻ xi không gửi tiền theo thì sở đi nguyên như cũ nước phải trả nặng hơn.

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : Alexandre Dumas

Dịch-giả : Bouvier-Hải

.. Thưa hai ngài ta phải giữ việc này cho rõ kín đáo, không nên để lộ ra một mảy may nào : chẳng ta giữ lốn ông ở đây, không phải là vì nghĩ tôn-ông có can phạm gì đến lội ác nọ, nhưng chủ-ý là để giữ cho cái tin quan nguyên-súy vẫn mặt được thêm kín đáo. Vậy, từ nay, hễ chưa có lệnh gì khác thì tôn-ông hãy tạm ở trung- quân.

A-lố nói :

— Thưa các ngài, các ngài quên rằng đêm qua quan nguyên súy có giao cho tôi trông nom chút đỏ vật. Các ngài cho hoàn quân lính canh giữ tôi, trói buộc tôi lại cũng được, nhưng cho tôi được lấy cái nhà tôi đang ở làm chỗ giam cầm. Khi quan nguyên-súy về, chắc ngài sẽ quở trách các ông làm điều này không được vừa ý ngài vậy, tôi xin đoan bằng cái danh-dự quí phái của tôi.

Ba viên võ-tướng nghị luận với nhau trong giây lát, rồi viên trung-úy nói :

— Được, thưa ngài, mời ngài cứ lại nhà.

Rồi truyền cho năm mươi người cạnh giữ *A-lố*, năm mươi người ấy phải nhốt *A-lố* vào trong nhà mà không được rời ra một phút.

Đồ hàng lâu thuế

Hai hôm sau khi những sự xảy ra tôi vừa kể trận, trong đình trại của *Môn-cơ* các tướng-sĩ vẫn ngong ngóng đợi mà quan nguyên-súy vẫn không thấy trở về, thì có một chiếc tàu nhỏ lối *Ha-lan* đến bỏ neo ở bờ bể *Xi-zê-vê-ninh-ngân*, cách bờ chỉ độ vừa tầm súng đại bác. Trời tối đen như mực, đem đèn nước thấy triều lên rất mạnh ; thật là lúc để chuyển khách và hàng hóa lên bờ. Tàu vừa bỏ neo thì thấy thả xuống một chiếc suồng, tám người thấy thả trên tàu xuống suồng với một vật gì hình dài dài, trông như một cái sọt lớn bay một cái hòm gì đó. Trên bờ bể không có một ai ; một vài người thuyền chài ở trên cầu cạt đã đêu đi nghỉ cả. Bấy giờ chỉ nghe được thấy tiếng gió thổi vo vo lên trên những cây cỏ trên cầu. Nương những người khách lên bờ lúc bấy giờ hẳn là khách đa nghi, vì cái vẻ yên lặng ở một chốn thật là yên lặng ấy cũng không làm cho bọn họ được vững lòng. Bởi vậy chiếc suồng của họ, ở giữa biển cả chỉ là một cái điểm nhỏ đen đen khó lòng mà thấy rõ. Chiếc suồng ấy từ từ đi không có người nào sợ, sợ làm cho người khác nghe thấy tiếng, rồi vào ngay bờ bể ở gần đó nhất. Thuyền vừa chạm đất thì chỉ có một người truyền ra một lệnh có giọng rõ ra người đã từng sai khiến kẻ khác rồi được xuống đất. Lệnh ngọ đã truyền, thì thì có mấy chiếc súng nhỏ ánh bể mập mờ mà nhấp nhoáng trên không, bỗ tức là cái gương lớn của trời soi vậy. Mấy người không cần hỏi dài ta đã nói trên lên cạn một cách rất cẩn thận. Người bước chân xuống đất trước nhất chạy thẳng ra đến xã *Si-zê bê-ninh-ngân*, đi về phía rừng nhỏ ra ngoài nhất. Đến đó người này tìm cái nhà ta đã được một phen thấy qua khe là ăn tươm là nhà ở tạm của người thiên hạ còn vì quá nhã mà vẫn gọi *Anh-cdi-lợi* quốc Hoàng đế. Ở đó, mọi người cũng đều ngủ cả như ở những nơi khác. Duy khi nghe tiếng chân người thuyền chài đi đến gần cửa sổ thì có một con chó lớn xủa vang ; con chó ấy là giống chó của những thuyền chài ở xã *Si-zê-bê-ninh-ngân* dùng để kéo cái xe con chở cá vào thành-phố *La-Hay*. Nhưng con chó canh phòng rất cẩn như vậy đã không làm cho tên thuyền chài sợ hãi, lại làm cho người ấy dường như thấy vậy mà mừng, vì tiếng mình gọi chắc không đủ đánh thức được những người ngủ trong nhà, còn như có kẻ gọi giúp như vậy thì tiếng mình gọi cũng thành ra vô ích. Người lạ đứng chờ cho tiếng chó xủa ran có công hiệu đã, bấy giờ mới lên tiếng gọi ; nghe thấy tiếng gọi, con chó lại càng quát lên dữ dội, trong nhà phải có tiếng người khác trả lời để cho chó thôi xủa. Khi tiếng chó đã người người, thì có tiếng người nói nho nhỏ mà lẻ phép hỏi rằng :

— Ông muốn gì ?

Người lạ trả lời rằng :

Tôi muốn bệ kiến *Sắc-lê* đệ-nhị Hoàng-đế bệ-hạ.

— Ông muốn cầu việc gì ?

— Tôi muốn được tấu đối với Hoàng-thượng.

— Ông là ai ?

— Ai chả chả ! ông hỏi tôi dài lời quá đối ; tôi không ưa nói chuyện cách hửu thế nầy.

— Ngài cứ nói qui hiệu lên là đủ.

— Tôi cũng không ưa xưng tên lên giữa trời lắm nữa ; vì ông cứ ra tâm, tôi không ăn thịt nỗi con chó kia đâu, và tôi cũng cần trời cho nó từ tế với tôi như vậy.

Cai giọng cứ kiên tâm mà hỏi dai như giọng một ông già lại hỏi nữa rằng :

Có khi ngài mang tin đến, có phải hay chăng, thưa ngài ?

— Tôi xin đoan với ông rằng tôi mang tin đến, mà tin này không ai dám ngờ từ trước mà chờ Vậy xin ông hãy mở cửa ra ông nhé !

Ông già lại nói :

— Nhưng dám hỏi ông, chẳng hay tin ấy có hề làm cho Hoàng-thượng mất giấc ngủ chăng ?

— Xin tôn-ông làm phúc mà mở then cửa ra cho. Tôi dám đoan rằng tôn-ông không phải giận vì mất công không bỗ. Tin của tôi giá đáng lạng vàng, tôi dám xin thề như vậy.

— Thưa ngài, tuy vậy, ngài chưa nói tên, tôi cũng không thể nào mở được.

— Nếu vậy thì tên tôi đây.... Nhưng tôi xin nói trước để tôn-ông biết cho rằng tên tôi cũng không làm cho tôn ông biết thêm được điều gì.

— Cũng không sao, ngài cứ nói.

— Nếu vậy, tôi đây là *Đại-ta-nhan* vũ-sĩ.

Ở trong có tiếng mừng rỡ reo lên. Ông già ở bên trong cửa nói rằng :

— A ! Trời ơi ! Ông *Đại-ta-nhan* ! Qui hóa không này ! Tôi vẫn biết ngay rằng giọng nói lẫy rõ là giọng người quen.

Đại-ta nhan nói ;

— Ở nầy là ở đây có người biết giọng ta !

Ông già mở then cửa mà rằng :

— Phải, có người biết ông ở đây, ông cứ xem đây sẽ rõ.

Ông già nói vậy rồi đưa *Đại-ta-nhan* vào trong nhà ; *Đại* nhờ có ánh đèn ông lão cầm tay mà nhận ra được mặt :

— Ái chà ! *Ba-rg*, vậy mà ta không ngờ đó

— *Ba rg*, phải đó, *Đại-ta-nhan* tôn-ông ạ chính tôi đây ! Lại được gặp ông qui hóa biết dường nào.

Đại-ta-nhan cầm tay lay ông lão mà rằng :

— Lão nói phải đó, qui hóa lắm thật, Lão sẽ dẫn ta vào bệ-kiến cho ?

— Nhưng Hoàng-thượng hãi làm ngủ lắm, hầm ông.

— Chà chà, lão cứ vào đánh thức, chắc Hoàng-thượng không quở lão đâu, ta đảm chắc.

(Còn tiếp)

ĐỨC LONG

Số 9 và 90, phố Mã-mây, Hanoi (Tonkin)

Hiệu tôi có bán đủ các thứ bao, bao gai, bao cói, dây, gai tàu, dây dừa, cước, các thứ mành tre, các thứ hạt cườm áo, các thứ khuy đồng để may áo, vải áo bán cây, bán cuộn, cũng có đủ các đồ để tải làm xe đạp cước, xăm, lốp, rim và các thứ sơn đẹp, các thứ dầu bóng.

Xin anh-chàng chiếu cố cho, hiệu tôi xin cảm ơn giá phải chăng không đám đắt lắm thôi.

ĐỨC-LONG-HIỆU

2068 cản-bạch.

HỠI KẺ PHẢI SAU

Này bên các người Nam Việt phải đau nước, phải sợ lạnh, phải đau khi quốc mà đi chức chức không phải dưỡng, hoặc là đi không chức cũng nhiều cái nay hỏi những người phải đau khi nhiều, hoặc phải đau ốm phải nằm nay hỏi các người phải chăng tôi xin khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ người nọ sang người kia, thì chỉ tuyệt cho con cái, truyền cho cả một họ người cho đến những nòng dược bao nhiêu và phải nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 10 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người ta bệnh lao thì sinh ra những con chỉ phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con ra để cái được, thì chỉ tính con cái yếu ớt, nay quên thôi.

Bởi vậy nên Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt bao nhiêu, nên các người khỏi sợ muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy có việc thì các ông hãy đến hỏi thuốc MONTÈS số 84 *Paul Bert* đường ma bồi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì tự ấy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ . . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . 2$25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít . . . . . 12$00

Độ từ 1$50 đến 2$ 00 (tuỳ theo giá bọc khe Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. 4f.45

Độ 0$70 đến 0$80

Sáu lọ. . . . . 24 f. 50

Độ 3$90 đến 4$00.

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIK »

Một lọ 11f. 50

Độ 1$70 đến 1$80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc thần-bổ bổ huyết

Một lọ 11f. 40

Độ 1$80 đến 1$90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt rét, cảm, bệnh grippe bệnh cúm về mùa này thường hay hại người hết là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên rồi uống nước rất nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng nó là người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

Lên chức thông-phán thượng hạng, hạng nhì: MM. Ng-trọng-Thiện, Lê-tấn-Sang, Ng-công-Thành, Trịnh-sán-Bình, Trần-xuân-Thước.

Lên chức thông-phán thượng hạng, hạng tư: MM. Huỳnh-công-Giáp, Trần-thanh-Đạt, Trần-văn-Thước.

Lên chức thông-phán hạng nhứt: MM. Phạm-mạnh-Hoàng, Ng-châu-Cảng, Ng-phương-Thành.

Lên chức thông phán hạng nhì: MM. Đoàn-Nhiếp Võ-hàm-Chương, Nguyễn-Truyền, Lê-khắc-Tuế, Hồ-đắc-Đăng Phan-văn-Thi Nguyễn-hữu Huyến.

Lên chức thông phán hàng ba: MM. Ưng-Thuận, Trần-hạ Vân, Ng-v-Thọ, Trần tấn-Duy, Trần-v-Viết, Tạ-v Doãn, Lê-đức-Xá, Tôn thất-Tập.

Lên chức thông phán hạng tư: MM. Ưng-Hanh, Trần-xuân-Quảng, Ng-hữu-Bang, Trần-trinh-Ngọc, Nguyễn-Lương, Phạm-mạnh-Hồng, Nguyễn-Đông.

Lên chức thông phán hạng năm: MM. Bà-Hoành, Bùi-v-Nhẫn, Ưng-Tuyến, Mai-v Khóa, Lê-đình Hàng, V-Fos (mọi), Trần-Bội, Trần-mạnh-Nhân, Trương-đình-Hải, Nguyễn-v-Tuồng, Trần-bá-Vy, Vương-đức-Minh

Lên chức ký-lục thực thọ hạng nhì: M. Ng-tấn Nhược.

Lên chức ký lục tạm thọ hạng ba: M. Dương-Linh.

Lên chức ký lục tạm thọ hạng tư: M. Trần-Viện.

Lên chức ký lục thực thọ hạng sáu: MM. Phạm-đức-Thanh, Ng-trần-Nghi.

Lên chức ký lục thí sai hạng nhứt: M. Huỳnh quang Lâm.

Ngạch Công-chánh

Lên chức ký về thượng hạng hạng ba: M. Ng-Diêm.

Lên chức ký về đạc điền hạng nhứt: MM. Phạm-Bình, Ngô-đức-Lăng, Trương-tí-Kế.

Lên chức ký về đạc điền hạng nhì: MM. Ng-văn-Thang, Hoàng-an Bình, Tôn-thất-Ao.

Lên ký về đạc điền hạng ba: M. Boan-Ban.

Ngạch Y-chánh

A. — Có đỗ cơ văn bằng tối-nghiệp.

Lên chức cô đỡ thực thọ hạng tư: Melle Nguyễn-Khoa Diện Duyên.

Lên chức cô đỡ thực thọ hạng năm: Melle Phạm-thị-ngọc-Thuyết.

B. — Khán-hộ:

Lên chức quản khán hộ hạng nhì: M. Dương tấn Luyến.

Lên chức quản khán hộ hạng ba: MM. Ng-v-Bang, Ba-văn-Chương, Ng-phi-Hiếu, Trần v-Kiêm Huỳnh đình-Phong, Lê bá-Đông.

Lên chức quản khán hộ hạng ba: MM. Bạch minh-Châu, Nguyễn thiện-Quang, Hoàng-v-Luyến.

Lên ký về chức thí sai hạng nhứt: MM. Đinh-v-Huyến, Hoàng-đình-Khanh, Đặng-Nghiêm, Ng-Hoàng, Ng-v-Thương, Võ-ngọc-Lang, Ng-Tập, Ng Phan, Thái-quang-Thông.

Lên chức khán hộ thí sai hạng nhì: MM. Trần-thanh-Thái, Quách-v-Hiền, Cao-Phan, Lê - nhữ - Lâm, Hoàng Hòa, Ng-v-Hòe, Phạm-v-Lang, Lê-Hanh, Dương-Hữu, Bửu - Đôn, Ng-Nguyên, Hoàng-hữu-Diệu.

Lên chức khán hộ thí sai hạng ba: MM. Yn (Mọi), Kean-chan (Mọi) Ng-Lệ, Hồ-thế-Bang, Trần - đình-Hoành, Lê-tô Nhiêm, Hà-v Nam, Võ-quang-Viên, Paul Khoa, Nguyễn-tam-Giao, Đỗ-xuân-Oanh, Dương-Huy, Trần-tri Phương, Hồ-v-Chất, Cao-huy-Diễn, Lê-tấn-Lý.

C. — Nữ khán hộ

Lên chức nữ khán hộ thí sai hạng nhì: Tống-thị-Thân, Ng-thị-Liệu, Ng-thị-Liễu, Ngô-thị-Chẩn, Công-tôn-như Giai-Hậu. Phạm-thị-Tảo.

Lên chức nữ khán hộ thí sai hạng ba: Tô khánh-Ngọc, Phạm-thị-Thâm Ng-thị Hoa.

Ngạch Lâm-chính

Lên chức thơ ký hạng ba: M. Lê-tài-Đạt.

Lên chức thơ ký hạng năm: MM. Đỗ-v Vạn, Lê-Thi, Ng-v-Tư, Phạm-quang-Thiên, Lê-Thái Lê-văn-Lộc, Ng-v-Phẩm.

Lên chức phó kiểm-đốc hạng ba: M. Võ-v-Kiên.

Lên chức tuần kiểm hạng nhì: M. Hồ-Lược.

Lên chức tuần kiểm hạng ba: MM. Ng-xuân-Tịnh. Tống-viết-Lưu.

Lên chức tuần kiểm hạng tư: MM Ng-xuân-Diên, Đoàn-v-Thiêm Thái-Tủy, Ng-v Khoa, Ng đức-Nậy. Ng thiện-Kế, Ng-đức-Đật.

Lên chức tuần kiểm hạng năm: MM. Ng-bá-Doãn, Phan-v-Quý, Trịnh-khắc-Cần, Phan-v-Thi Trương-Sức-Nghi, Trần-v-Nuôi, Bùi-h ngọc-Hộ, Ng-hữu-Đính, Đỗ-Toàng Lê-ngọc-Thành, Hoàng- như - Ký, Lê-văn-Dui, Đỗ-văn-Đệ, Lại-Hảo, Ngô-t-Ngôn, Lê-xuân-Vỹ Ng-v-Minh.

Ngạch Canh-nông

Lên chức kiểm khán hạng tư: M. Hồ-Thống.

Lên chức kiểm khán hạng năm: MM. Hồ-đoãn-Hiệp, Bửu-Lang Ng-v Tích, Nguyễn-Quoin, Tống phước-Gi Hoàng-ngọc-Liễn, Ng-v-Phùng, Lâm-duy Tư. Ng-v-Đăng.

Cần thêm nhiều nước lọc Từ khi ở Kinh-đô có máy nước lọc cho đến nay đã hơn 10 năm, dân cư nơi thành-phố dùng nước lọc rất là cẩn thời chừng, nhưt là bệnh dịch thật là cái công hiệu của nước lọc rất là qui hóa vậy. Người cư tụ mỗi ngày mỗi đông thêm, chắc là nước lọc rồi đây càng phải thêm nhiều mới là hợp thể. Thế mà trong mấy năm trước, các nơi giếng nước (fontaine) nước thường đề suốt cả đêm ngày; người muốn dùng đến gánh xách khi nào cũng được, ấy là khi còn ít người cư tụ mà nước lại có thường, đến dần dần về sau cho đến giờ sự cư-tụ càng phồn-hinh mà nước thời càng ngày càng bớt dần đi: năm ngoái mỗi ngày những nơi giếng chỉ mở từ 5 giờ sáng cho đến 6 giờ tối; lan đến nay lại giảm bớt sáng từ 5 giờ đến 4 giờ chiều đã khóa chặt, nước hết giếng khô. Như thế thật là bất tiện mà lắm nhà lấy sự đó làm khổ não vô cùng, vì rằng phần nhiều những nhà thường dùng ở trong thành-phố suốt ngày hoặc đi làm lụng, hoặc bán buôn gánh xách mỗi đến chiều tối mới rảnh rang, trong khoảng từ 4 giờ đến 5 giờ là khi lo cơm nước buổi ăn tối, lòng nhiều giếng nước khó; nếu có đi mức nước sông cũng đỡ thời nước sông lại mặn, về lại buổi ba thiên nông nực, người khao khát phần nhiều mà nước đáng lại có ít, nơi ấy thật là khốn khó quá. Ngày nào những giếng vào nhoảng 2, 3 giờ chiều cũng có những đám ăn đã nhau, chỉ vì tranh dành nhau mà gánh nước, thật là khó chịu quá. Ước ao rằng sự nầy thấu đến tai quan trên cho được nước thường có từ 5 giờ sáng đến 6 giờ tối, thời nhơn dân chốn Đô-thành nầy lấy làm trông-mong lắm vậy.

Một con rắn giá năm mươi đồng. — Bài nầy đăng trong số báo hôm qua, người sắp chữ của bản-quán có đặt lầm một khúc thành ra thế-nghĩa, vậy xin đăng lại như sau đây.

Một ông quan hưu trí khi mới vừa mua được một con rắn mồi mình to bằng ngón tay mà giá đến năm mươi đồng, ấy cũng là một việc lạ thay. Vì lẽ gì mà mua đắt đến thế?

Số là ngày mồng năm, trong lúc giờ ngọ, ông ấy đi hái lá ngọ khôi-trà ở trên núi Ngự-bình, nhơn thấy một con rắn mồi cỡ ấy trong đám cỏ. Ông nầy thường hay có tánh dị-đoan, thì rằng trong khi giờ ngọ bóm mồng năm thời bao nhiêu giống côn trùng đều tàng ẩn cả, nếu ai bắt được thời đủ là một con rắn mồi hoặc một con rắn lãi rắn lồng cũng có thể đem làm một vị thuốc mà trị được trăm bệnh đều lành, cho nên khi ông thấy con rắn mồi ấy, ông lấy làm qui hóa lắm, liền chạy theo bắt nó, nhưng không được, vì nó đã chui vào một cái hụi, khi ấy tuy ông đã thất vọng mà cố ý tìm tòi, vừa gặp một đứa chăn trâu đi đến, ông bảo nó kiếm giùm con rắn ấy cho ông, ông sẽ cho một đồng bạc. Nó tìm được, nhưng ông không sẵn tiền, cho nên thằng chăn trâu lấy đem con rắn về nhà nhốt vào trong một cái chai, để chờ ông đem bạc đến mà lấy. Có người bà con đưa chăn trâu ấy biết ông kia có tánh tin dị-đoan; định rằng thế nào ông nầy cũng phải mua con rắn ấy trong khi giờ ngọ mà đã đắt đến bao nhiêu ông cũng phải mua, bèn đem đến bốn mươi đồng bạc mà rắp mưu kế với đứa chăn trâu ấy cũng giả đò đem bạc đến nài mua con rắn mồi ấy; quả nhiên một hồi thời ông kia đến, đã thấy có người trả đến 40 đồng, liền trở về một hồi trở lại thời anh kia đã mua con rắn bốn chục đồng. Ông lấy làm tức vọng lắm, rồi theo nài mãi đến giá 50 đồng! Nghe đâu anh nầy về chỉ cho đứa chăn trâu năm đồng, còn 45 đồng anh ta lấy! Thế thời anh nầy có lợi thật đã thấy rõ ràng còn ông kia chưa rõ lợi hại thế nào hãy còn ấm mưu lắm. Thật là hiếu kỳ thay.

Việc Văn-Nam phú

Đám ma người Annam rút to

Tự thượng-cổ đến giờ chưa có đám ma người Annam nào mà to như đám ma bà Mệnh-phụ Bùi, Nguyễn-thị, chính thất ông Hải-văn-Quỳ. Thảm viếng phủng thì theo lối Tàu, đưa theo lối Tây. Đúng mười giờ thì chuyển cữu, người đi đưa đông đài mấy phố. Trên có quan chánh-phó Lãnh-sự, Quan Bảy Trung Bắc-kỳ, các quan Lãnh-sự các nước, quan Bảy Tàu thay mặt quan Đô-đốc Đường, quan Nguyễn-Giao và các quan to Tàu. Đủ mặt các quan Tây, các bà Đầm, nông công thương các giới Tàu, các ông Quảng-đông tất cả dân tứ ở đấy. Hành ngũ rất uy nghiêm, Lính-cữu bọc toàn bằng Couronne hoa của quan chánh phó Lãnh-sự và các quan Tây phủng, đi thẳng ra ngoài cửa bắc hạ huyệt đất rộng 7 sào của các quan Tàu biếu, còn thừa đất sau ông Hải-văn-Quỳ sẽ để lập Nghĩa-trang cho người Annam ta, phía bắc có chùa Ngũ-phúc, chùa Liên-hoa phía nam có thành, phía đông có nủ. Kim mã, phía tây có con Hích-kê, tòng-bách riêm rà, phong cảnh u-tịch, khiến người nhìn thêm thương, mộ đề ngoảnh mặt về phía nam mong cho đến năm nào sẽ được về chốn nơi cố-quốc. Hệ huyệt rồi thì quan Lãnh-sự M. Bodard đọc bài discours thật dài đại ý khen bà là một người nhân-từ hòa-nhã, biết khuyên chồng dạy con, lại có công với nhà nước, nên Hoàng-thượng đặc cách thưởng Kim bội. Khen ông chồng có công lao to cho nên mới được nhiều người yêu mến như thế nầy, khi quan Lãnh sự đọc xong thì ông Nghiêm-mạnh-Phác phán sự tòa Lãnh-sự thay mặt người Annam đọc một bài cảm nghĩ:

« Thay mặt người bản xứ, một vài lời viếng người nằm dây Ô-hô. Thảo ôi! Lá sen hứng lụy. Lụn đồ thêm sầu đã bằng nỗi sông phong-ba, quế người viếng bồn chôn suối. Mệnh phụ người. Xuân-đào linh Hưng-yên, gái thứ họ Nguyễn, trẻ thơ đã biết thừa hoan rất hà, cả lớn lên về làm dâu họ Bùi, trên mến dưới yêu, biết chiều biết chuộng, trong mười năm ông Bùi-và-Quý đi du học xa nhà, thay chồng phụng-dưỡng tổ-mẫu công-cô, vang lừng đề tiếng đào hiền gai dâm. Tự 1911 quan Độc Bùi đi Tây về, phụng mệnh sang làm việc quan ở Nhà-hương Đại-pháp nầy, vợ mới theo chồng, mười hai năm là gia nội trợ, khuyên chồng dạy con, nhân từ phúc hậu không khinh làm ơn, muôn người kính miệng, tiếng đồn phục vu Năm 1917-18, mệnh phụ có công giúp Hồng-thập-tự, trên Bệ-rồng công đã đoái xuống được thưởng kim-bội.

Cử an-từ-mi, đề huề bốn quế ba-lan hiếu để hơn giai, thường lo mẹ già em dại, suy bấy lâm một con mà người vẫn mạnh mẽ khác thường, chẳng may mồ-hội thăng tư phải bệnh vật được, quan Độc gia tay Biển thước. chữa chạy trăm phương, mồng bốn tháng năm đã khỏi, hai mươi lại phải lại, hai mươi mốt tỉ thế, thọ đúng 34 tuổi.

Than ôi! ai là chẳng chết, sai nhau chậm vội, chết thế mới là sinh-vinh tử lại ai vinh, kia người khóc, kia người thương, kia người phúng, kia người đưa. Đưa là những ai, quan chánh-phó Lãnh-sự Đại-pháp, quan Bảy Nguyên-súy Trung-Bắc-kỳ lên nghỉ mát, các quan các nước, các quan Tàu, tất cả đều Tây, dân Quảng-đông, dân Annam. Phàng là những gì, vóc gấm đầy nhà, bạc đếm thành ngàn, Couronnes hoa chất nội.

Chết còn làm được cơ cho người đồng xe, cơ gì ta cứ nghĩa-phần sống làm cơ, chết làm cơ, trăm nghìn năm hỡ để đi quên. Tạm nhờ đất khách cạnh cửa tử-bi, Mệnh-phụ hãy nương nhờ giấm ba tháng một năm quan tốc Bùi cùng đem linh cữu về nơi cố quốc.

Ơ a trên rồi cũng phần hoàng truy tặng.

Ô hô, than ôi!

(Xem trang thứ tư)

CÁO-BẠCH

Tôi là Hiệu Taifong Lay-Vonne-Hing có lời kính-cáo để các ngài biết Hiệu tôi đã bán cho Hội Ích-hữu thư-xã, hai bên giao nhận thanh thỏa cả rồi. từ mồng một Juillet mà đi, các ngài có đặt hàng hay là mua bán hàng gì thì về Hội-Ích-hữu-thư-xã giao thiệp với nhau mà thôi, còn như các ngài nào có bán chịu hàng gì cho Taifong-Lay-Vonne Hing thì xin đem facture đến lấy tiền, trong hạn 10 ngày thì thôi, không có ở hiệu Taifong nữa.

3219

NHÀ-ĐẺ MỚI

70, Phố Hàng-Bông, Hanoi

Nhà Đẻ quan Docteur PAUCOT có 60 buồng, sạch sẽ, tĩnh mạc, đèn máy, đỗ đàng như phòng khách Ô-tô, có người hầu hạ nước nôi, giặt-giũ, và phát ốc lợi lộng, sữa, chai nước nóng, cỗi và cả lá, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẻ hàng Bông để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà mà tối ngày nào cũng lên thăm hỏi mạch khai đúc cùng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiểu sản huyết bạch, hiếm hoi muốn chữa đẻ nào chữa cũng được (kém riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức

Mỗi bà một buồng 10 ngày. **6$00**
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **10.00**
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **15.00**
Mỗi bà hai buồng 10 ngày. **20.00**

Ra vào tự do

2057

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

舖金寶南

BIJOUTERIE — ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi 16, Rue de la soie, 16 Hanoi

CHẾ-TẠO :— Vòng, xuyến, hoa, nhẫn, giầy dao đồng hồ, giầy truyền, dây, dây, cân đi, tạc hạc, vẽ chữ lá, hộp thuốc lào, và điếm, v. v... bằng vàng đúng tuổi đúng cân và toàn bạc nén. Có nhiều thợ khéo để làm hàng tiền sảo qui khách đặt lối-riêng.

BÁN :— Vàng diệp Vĩnh thành-long một đa thực đã các nơi; nguyên-thanh, giầy đeo thề sợi, giầy kim-khánh giầy kim tiền, đồng-hồ quả quít về bọc và vỏ bảo, v. v.

Buôn bán nhỏ nhẫn, xét lấy sự tin cẩn làm đầu.

2043

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY SỐI SỐ 248

Hiệu tôi mở ta năm 1889, kể được 34 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, công, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết mà biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nên lời-qui-ông nào mua thì gửi tiền cho : hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản quán không trả lời. ✱ Mua báo thì tính từ ngày mua báo không nhất thiết từ đầu tháng tây trở đi cho tiện.

Trợ-Thiện-Đường

Phố Hàng Lọng, số 30

Phòng giấy ở Hàng Phèn, số 29

(Rue du Vieux Marché)

Bản-hiệu mới xin được phép chuyên-trị và việc hiếu kỷ có đủ các thứ đồ mã các thứ ăn nhạo cho thanh lại số cỉ mặt hợp thời ; đồ đi phúng-viếng rất tươm-tất, bất kỳ đám thanh và mới hoàn bán tận thất việc kỷ-thì rất là ưu-đãi và, mà tuổi về việc hiếu thì rất là hoàn-toàn.

Tính giá rất rẻ. Các ngài ở xa muốn thuê bản-hiệu cũng xin nhớ.

2063

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẢN NHIÊN 祭

Tối thứ ba :

PHẬT TỪ GIÁNG SINH

Thảm thiết mà động lòng nhất chỗ Mã nương-kiều cất ngàn tay để xiết thư cát nào ao con, than ôn nhiều cầu nào nuột, khiến cho bàng quan không thể nào cầm nước mắt đặng.

Tối thứ tư:

BẠCH-VIÊN BÁO TÍN

Mấy đời bánh đúc có xương,
Mấy đời đi ghẻ có thương con chồng.
Thảm nhất chỗ con Bạch-viên-ai trông thấy cũng phải rỏ nước mắt

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 5 đến thứ ba 11 Juillet 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm có chủ nhật chớp tự 6 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

AMOUR EN VITESSE ET ÉMOTION

Hài kịch

Rất hay! Rất lạ!

QUANG-MINH HOÀNG-HẬU

REINE LUMIÈRE

Thiên thứ hai

Nghi

ĐỀ CHO DON CARLOS LÊN NGÔI

MỘT BỘI THỨ IV, V và VI

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào công có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

NHÀ BÀ MÙI

Số giấy mới 218

Nhà bà mùi cho thuê các thứ xe ngựa, hiệu giống rằng « M. Ta-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố Hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mới đến bản-hiệu nhà Ba Mùi, ở phố hàng Lọng, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch

Quin-ty, M. Tạ-duy-Hiển

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

Tổng-cục ở số 18, Phố Mã-Vỹ
Ăn-quán ở số 46, Phố Hàng Bồ } **HANOI**

ĐIỆN-THOẠI SỐ 167

Thưa các Ngài,

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ chúng tôi đã mua được cái nhà in ĐẠI-PHONG-DỤC-KÝ ở phố hàng Bồ, số nhà 45, kể từ ngày 8 Mai 1922 mà đi thời chúng tôi nhận nhà in ấy làm của thư-xã; chúng tôi lại mới nhận được máy in chữ in ở bên Tây gửi về nữa, thực có thể làm được hết các việc in. Vậy xin các Ngài có dùng đến việc in sách vở, thư thiếp, giấy má gì thời xin gửi thư cho Bản-xã chỉ-nhiệm là :

M. TRẦN-QUANG-HUY

Directeur de la Société ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

HANOI

華 PAO-VA 寶

號八廿牌門街蒲行內河京東

Làm và bán đủ các đồ vàng bạc, như vòng, xuyến, hoa, hột, khuyên, nhẫn, v. v.....

Bán các đồ ngọc và hạt châu rất qui ở bên Tâu tải sang, đồ sứ, đồ sơ, đồng hồ, nhơn-kinh, v. v.....

Làm thực tốt — Giá phải chăng

Xin Qui-khách chiếu cố đến :

Phố hàng Bồ, số 28 -- Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ rofilms của Cornell

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Chương trình Học-chính. — Hôm thứ ba 27 Juin tám giờ sáng, hội đồng bàn về chương-trình Học-chính lại họp lần này là lần thứ hai, hội-đồng công nhận yêu cầu những vấn-đề bàn lần trước không thêm bớt gì, quan chánh chủ tọa đã làm tờ trình quan Chánh sứ, Hồi 11 giờ giải tán.

Đã nên chừa chưa? — Đám bạc bắt được đăng báo hôm trước nay đã thành án rồi. Mỗi người phải 8 ngày nhà pha và 4p. phạt. Trong đám này có bốn người, chiều thứ bảy quan cho giấy báo trước, sáng thứ hai đã rủ nhau vào nhà pha rồi. Người ta nói rằng bọn này bắt được hơn một chục người, song le có mấy người thuộc về nhà binh cho nên phải giao cho quan binh xử.

Qui tử! — Số báo 1530 nói về đứa con trai ăn cắp tiền của bố đi đến Sài-tống, nay đã tóm được rồi, phiên tòa án Khách chiều hôm thứ ba 27 Juin tra hỏi mãi tới 7 giờ tối mà chưa xong, nay bọn nó thành ra ba đứa trai và hai đứa mũi chầy, ba đứa trai phải tống giam đợi phiên tòa sau, còn hai đứa gái quan tòa giao cho người chủ-sự giữ.

Tự tử. — Xâm xẩm tối hôm nọ có một người con gái trạc độ 18 ra bờ biển tự tử. Người chỗ đó đỗ gần đấy mập mờ chỉ nghe tiếng nhảy xuống nước và thấp thoáng có trông thấy người con gái, đoán ngay ra mà cứu được đem về giao giả bố mẹ thím ta ở phố Caravane. Nghe đâu vì bố mẹ tham của ép con phải trao thân gửi phận cho một chú già kia. Ấy chỉ vì nỗi không đẹp duyên vừa lứa mà tí nữa cướp công cha mẹ thiệt đời xuân xanh.

Ép dầu ép mỡ, chớ nỡ ép duyên.

THƯƠNG GIỚI TÂN VĂN

Ngày 4 Juillet 1922

Giá bạc

Kho Nhà-nước. 6 1. 60
Nhà Ngân-hàng . . . . . . 6 . 80

Tàu tới tàu đi

Tàu *Verdun* ở Haiphòng sẽ đi Saigon, Bến-thủy, Tourane, Qui-nhon ngày 5 Juillet hồi 11 giờ.

Tàu *André Lebon* tới Haiphong ngày 4 Juillet hồi 10 giờ.

Tàu *Orénoque* ở Saigon sẽ đi Haiphong ngày 4 Juillet hồi 7 giờ.

Tàu *Commandant Dorise* sẽ tới Haiphong ngày 9 Juillet.

Tàu *Amboise* ở Marseille đã đi Đông-Pháp và Nhật-bản ngày 16 Juin

Tàu *Linois* ở Marseille đã đi Đông-pháp ngày 25 Juin.

Tàu *Cordillère* đã khởi hành ở Marseille đi Đông-pháp, và Nhật-bản ngày 30 Juin.

Tàu *Commissaire Pierre Lecoq* sẽ tới Haiphong ngày 12 Août.

VẢI BÁN CÂN

Hiệu V. Demange bán vải ở phố Ngõ-Trạm Hanoi, mới nhận thêm được các thứ vải miếng bán cân như là: lạng thâm, vải mộc và chúc-bâu trắng, giá hạ xin các quí khách chiếu-cố. 3289

NHÀ TẮM VỆ SINH

45, Rue du Lac. Hanoi
(Phố Bờ-hồ, số nhà 45) 1099

XE NHÀ AI HỎNG

LỐP (Enveloppes)

Hiệu QUẢNG-HƯNG-LONG
HANOI
Mới có Enveloppes
Chambres à air — Dissolution
hiệu « A. SOLY »
để thay vào bánh xe nhà cao-xu
Giá rẻ.
Xin mua mau kẻo hết

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đỡi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 64, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. Montès,
64 Rue Paul Bert, Hanoi.

Chứng đau xương,
Chứng mạch máu sưng,
Chứng đau mạch máu tụ lại,
Các chứng đau quả tim.

Mụn sưng ở mạch máu lâu đã 8 năm mà dùng thuốc này trong 1 tháng là khỏi.

NHỮNG LÚC TRỞ VỀ GIÀ

thì thường thấy váng đầu, ra không khỏe, hay chóng mặt, mắt đau, đau lưng, đi lại mệt và buồn khó ở, còn về phần đàn-bà thì kinh chẳng những không điều mà lại sinh ra nhiều quá thể làm cho ai cũng phải sợ. Những lúc này nên dùng thứ thuốc:

Dépuratif Richelet

mà các danh sư ở hoàn-cầu đều chứng nhận rằng hay. Dùng nó thì chẳng bao lâu kinh nguyệt lại đều, không có làm đau đớn gì cả. Thuốc này lại rất hiệu trong khi chữa các chứng đau xương, tụ máu ở các nguyệt-quản và các chứng ở ngoài da như là hắc lào mụn con nốt mẩn làm cho người nào mắc phải thì ngứa khó chịu lắm;

Thuốc này bán ở các hàng lục hợp to và các hàng thuốc vặt,

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 64

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiến
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 50 một chai

Theo luật mới — Muốn dùng thuốc này phải xin đơn quan Đốc-tơ người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc bổ sức: kém ăn-ngủ, mệt mỏi không muốn làm việc gì; dùng thuốc này hay lắm.

Mấy thứ bản-hiệu hay bán:
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, *trị bệnh Giang-mai*

Thuốc ho gió SIROP PECTORAL *đắc-cổ, sổ mũi.*
Thuốc lao *chỉ người lớn dùng được thôi.*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thụt = 0 $ 90 một chai
Chữa các chứng lậu: chẳng kỳ mới hay cũ: uống thuốc cachets antiseptiques và thụt thuốc biennorragie của Bản-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được vô số người khỏi bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Trị những bệnh đàn bà như: Kinh nguyệt không đều, hay là khi hành kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, già còn. uống thuốc này đổi máu xấu lấy lại máu tốt trong mình đã hao kém

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MÔ-SÊ
Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh
hiệu LUMIÈRE và JOUGLA
và giấy-ảnh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*
Bán cuộn và bán bao kín

Bán cất và bán lẻ

« THUỐC ĐÊRÊ »
0 $ 90 một chai 1/4 littre

Trị bệnh giang mai bất-kì mới hay cũ. Dùng thuốc 914 rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng cần phải uống thuốc này thì mới chắc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất quí; vì chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh.

Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai tám littre. Giá có 3 $ 00 mà thôi.

RƯỢU

QUI QUINA CUSSAC

*Rất bổ
dùng cho những người
ốm yếu.*

BÁN TẠI
NHÀ

GUIONEAUD FRÈRES

*ở Hanoi-Haiphong,
cả tất cả các cửa hàng
bán lẻ ở các tỉnh.*
2051

Nhà Bán đồ « TẨM TẨM » Hà nội, ở phố hàng Trống. Chủ nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty **PHẠM-VĂN-PHI**

ĐƯỜNG YÊN LÝ ĐI CHỢ HIẾU
Ở Ga *YÊN LÝ* chạy hồi 8 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe lửa thứ nhất ở Bến-thủy và ở Vinh ra.
Ở *CHỢ-HIẾU* (Phủ-Qui) đi hồi 1 giờ chiều đến ga Yên lý vừa kịp chuyến xe lửa về Vinh và Bến thủy.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÔ HUẾ
Ở *VINH* đi hồi 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.
Ở *ĐÔNG HÀ* ra hồi 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình quí-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý. — Ở Phủ-Qui có 3 phiên chợ Hiếu buôn bán sầm uất lắm các quí-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đônghà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin tiệt quí khách đánh giây thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên Lý đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lý gare; — mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.
2012

CHỮ MỚI ĐẾN!!!

Bản-quán vừa nhận được ở bên Tây, nhiều thứ chữ rất đẹp, in đủ các lối.
Bản-quán lại có cả máy đá để in các thứ tranh vẽ thực đẹp, in đủ các mùi
Bản-quán lại có cả máy chụp ảnh để in nữa.
Bản-quán lại có cả các thứ máy đúc clichés chì nữa.

Công việc làm rất nhanh, giá tính lại rất rẻ.

Kính-cáo,
VĨNH-THÀNH ẤN-QUÁN

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các quí khách biết rằng chúng tôi thuận bán chịu Phốt-phát (Phosphates) đến mùa tháng mười gặt rồi mới lấy tiền, song những các nhà tư mà mua thì phải có gì chắc-chắn để gửi chúng tôi làm tin như là: đồ bản của nhà ruộng nương (Titres de propriétés) phiếu Quốc-trái (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháp công-thải (Titres d'Emprunt Indochinois) vân vân.

Những giấy phiếu Quốc-trái, công-thải mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ cũng vẫn là của những các nhà mua hàng chịu đem gửi; mà khi đến hạn giả tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy má ấy. mà nếu đang khi chúng tôi giữ các giấy má ấy có phiếu nào được mở trúng số thì cái số ấy vẫn thuộc về của người có phiếu đem gửi.

Những các làng đã cắt tương rồi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chịu được phốt-phát, muốn biết cách thức mua chịu phốt-phát thế nào thì các làng ấy cứ hỏi tại các tòa Công-sứ.

Kính cáo
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN.
133, Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG.
2035

Nº 119

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Vệ-hoàn mừng thầm: nếu vậy con gái ta thật là người có chí. *Vi-dũng-đạt* lạy mừng thân phụ *Vi-dũng-bưu* cũng lạy chào bá-phụ, cùng nhau khóc lóc thở than. Bấy giờ các tướng mới biết *Vương thiếu-phủ* tức là *Hoàng-phủ-thiếu-hoa*, mà *Vi dũng đạt* tức là con *Vệ-hoàn*.

Thần-vũ đạo-nhân và *Đan-sơn-yên* chúc mừng mà rằng:

— Như vậy thật là ít có! Hai cha con cùng đỗ trạng-nguyên, lại cùng làm nguyên-soái, cho hay dòng dõi danh-tướng cũng có khác!

Các tướng xin mời *Hoàng-phủ-kính* ngồi lên trên cao, để cho các tướng lạy mừng. *Hoàng-phủ-kính* bắt đắc-dĩ ngồi lên ghế cao lại mời *Thần-vũ đạo-nhân* và *Đan-sơn-yên* ngồi ở hai bên. *Trưởng-hoa* tiểu thư ra lạy, rồi lui vào trước, sau đến các tướng đều nhất luật lạy cả.

Bao nhiêu tiền bạc của vua Phiên đưa sang để khao thưởng quân-sĩ, *Vương-thiếu-phủ* không lấy đồng nào, truyền đem chia cho các quân-sĩ. Lại chia cả cho quân Phiên bị bắt khi trước mỗi người một lạng bạc. Vì thế ai nấy đều cảm ơn *Vương thiếu-phủ*, không biết dường nào.

Vương-thiếu-phủ truyền bày tiệc ăn mừng. Uống được mấy chén rượu thì *Thần-vũ đạo-nhân* và *Đan sơn-yên* đứng dậy cáo từ mà rằng:

— Ba ta cái thịnh tình của hai quan nguyên soái! Ngày nay chúng tôi đã được no say rồi, tạm xin từ biệt đợi hôm khác lại sẽ đến đây để tiễn-hành.

Hoàng-phủ-kính nói:

— Nếu vậy xin tha lỗi cho chúng tôi.

Thần-vũ đạo-nhân cùng *Đan sơn-yên* đều chắp tay vái chào rồi xuống thuyền. *Vương-thiếu-phủ* truyền đem những chiến thuyền và quân Phiên bắt được khi trước giao cả cho *Thần-vũ đạo-nhân* đưa về. Quân Phiên đều ca-tụng *Vương-thiếu-phủ* là người nhân đức.

Vương-thiếu-phủ uống rượu mãi đến chiều tối mới tan. Khi tan tiệc rồi, lại bày riêng một tiệc gia-yến để cha con chị em trong nhà cùng ngồi. *Hoàng-phủ-kính* thuật chuyện cho nghe trong khi giao-chiến bị bắt và bị giam khổ-sở những thế nào. Lại hỏi *Vương-thiếu-phủ* rằng:

— Chẳng hay cớ sao mà mãi đến bây giờ triều-đình mới cho cứu-binh để. Và con thi đỗ vào hồi nào, vì cớ gì mà được lĩnh chức nguyên-soái?

Vương-thiếu-phủ nói:

— Thân-phụ không biết những nông nỗi cửa nhà tan nát và thập tử nhất sinh mới còn sống sót được đến ngày nay.

Hoàng-phủ kính kinh-ngạc mà hỏi rằng:

— Ta chẳng may bị yêu-thuật bắt được, không phải là lỗi tại ta, cớ chi mà lụy đến gia-quyến?

Vương-thiếu-phủ mới thuật chuyện cho *Hoàng-phủ-kính* nghe những việc quan Tuần-phủ *Sơn-đông* tâu với triều đình là thân-phụ đầu hàng quân giặc, lại dắt quân giặc về đánh *Đăng-châu*, bởi vậy triều-đình mới cho là phản-nghịch, bắt gia-quyến để chính-pháp. May có ông *Doãn-thượng-khanh* báo trước cho biết thì con cùng *Lã-trung* tức khắc định tìm sang nhà *Phạm-hữu* để lánh nạn. Khi đi qua huyện *Bình-giang*, vào ngủ nhờ nhà *Hùng-hiệu* thì được *Hùng-hiệu* thu nhận, kết làm anh em, rồi cùng nhau vào núi học đạo. Sau phụng mệnh sư-phụ về đầu quân, được quan Binh-bộ họ *Lệ* lấy đỗ trạng-nguyên, lại tâu triều đình cho lĩnh chức nguyên-soái, *Hùng-hiệu* cũng vì giúp con mà đến nỗi khi người vợ tạ thế, không được gặp chồng. *Vương-thiếu-phủ* lại thuật đến những việc trong khi giao chiến.

Hoàng phủ-kính nói:

— *Hùng-hiệu* khinh tài trọng nghĩa như thế, thật là ít có! Ai ngờ lại để dị-ụy cho vợ chồng hắn không được diện-quyết cùng nhau, nghĩ cũng đáng thương!

Hoàng-phủ-kính lại hỏi *Trưởng-hoa* tiểu-thư rằng:

— Còn mẹ con mày làm thế nào mà được vô sự?

Trưởng-hoa tiểu-thư lại thuật chuyện đem sản nghiệp giao cho nhà chùa quản-nhận, và khi bị bắt giải qua *Suy-đài-sơn* thì gặp *Vi dũng-đạt* cứu đem lên núi.

Hoàng-phủ-kính không bằng lòng mà bảo rằng:

— Trong khi mẹ con mày bị bắt thì chẳng thà liều chết cho rồi, cớ sao lại chịu lưu lạc vào chốn Lục-lâm, để đến nỗi mang tiếng « Nam nữ hỗn tạp », thật là đáng lấy làm hổ thẹn lắm!

Trưởng-hoa tiểu-thư thấy xung quanh vắng người mới đem việc *Vệ dũng-nga* cải dạng nam trang và có theo đi đánh Phiên để cứu thân-phụ nói cho *Hoàng-phủ-kính* nghe. *Hoàng phủ-kính* tấm tắc khen ngợi mà rằng:

— Ai ngờ con gái *Vệ-hoàn* cũng bảo hiệp như thế, thật là ít có! Nhưng chẳng hay cớ sao triều-đình lại chịu tin dùng mà cho theo đi đánh giặc?

Trưởng-hoa tiểu-thư dặn *Hoàng-phủ-kính* rằng:

— *Vệ-dũng-nga* sợ nam-nữ hỗn tạp, có điều bất tiện, cho nên thay họ đổi tên và cải dạng nam-trang. Hễ thân-phụ có trông thấy, nên giả cách không biết, cứ gọi nàng là quan tướng-quân họ *Vệ*.

Hoàng-phủ-kính khen rằng:

— Con nói có lẽ phải! Để ta cứ giả-cách làm không biết là xong. Nhưng *Vi-dũng-đạt* khi trước đã giết chết quan Khâm-sai, sao triều-đình không cử binh đến đánh, lại giáng chỉ chiêu-an, chẳng lạ lắm ru!

Trưởng-hoa tiểu-thư thuật chuyện *Lưu-khuê-bích* phụng mệnh đem quân đến đánh, lại bị *Vi-dũng-đạt* bắt, và có làm tờ cung-trạng, vân vân.

Hoàng-phủ-kính hỏi:

— *Lưu-khuê-bích* ra làm quan vào hồi nào mà đã phụng mệnh đi đánh giặc?

Trưởng-hoa tiểu-thư lại thuật chuyện *Mạnh-lệ-quân* hành thích và tỏ-tiết cho *Hoàng-phủ-kính* nghe. *Hoàng-phủ-kính* ứa hai hàng nước mắt mà rằng:

— *Mạnh-lệ quân* tiết-liệt như vậy, thật cũng ít có, ta nghĩ lại càng thương xót!

Hoàng-phủ-kính lại hỏi rằng:

— *Vi-dũng-đạt* trước giết quan Khâm-sai, sau bắt *Lưu-khuê-bích*, cớ sao triều-đình lại còn giáng chỉ chiêu-an?

Vương-thiếu-phủ nói:

— Việc giáng chỉ chiêu-an ấy đều nhờ có quan Binh bộ họ *Lệ* bảo-tấu cho mới được.

Hoàng-phủ-kính hỏi:

— Quan Binh-bộ họ *Lệ* là ai mà lại có cái thịnh-đức ấy?

Vương-thiếu-phủ nói:

— Quan Binh-bộ họ *Lệ* tên gọi *Quân-ngọc*, tên tự là *Minh-đường*. Năm nay độ 17 hoặc 18 tuổi, nguyên đỗ tam-nguyên cập-đệ, sau được thăng làm Binh-bộ thượng-thư, tức là con rể yêu của quan Hữu-thừa-tướng *Lương-giám*. Ông *Lệ-minh-đường* vốn tính cương-trực, gặp việc gì cũng nói thẳng, đã nhiều lần vì cha con nhà ta mà giải nỗi oan-tình, thật là một cái ơn to lắm. Con đỗ trạng-nguyên, cũng là nhờ có người đề-bạt

(Còn nữa)